

«Σημεία αναγνώρισης της σεξουαλικής θυματοποίησης των παιδιών και αντιμετώπιση του φαινομένου σε περιβάλλοντα μαζικής διαμονής παιδιών»

Γιώργος Νικολαΐδης
Ψυχίατρος, MD, MA, MSc, PhD

Εθνικός Αντιπρόσωπος της Ελλάδας στο Πρόγραμμα του ΣτΕ
«Οικοδομώντας μια Ευρώπη με και για τα Παιδιά» και στην Επιτροπή Λανζαρότε

Κέντρο για την Μελέτη και την Πρόληψη της Κακοποίησης – Παραμέλησης των Παιδιών
Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού

Η σεξουαλική θυματοποίηση των παιδιών

Child abuse

Σεξουαλική Παραβίαση Ανηλίκων

Σεξουαλική Παραβίαση θεωρείται η συμμετοχή ή η έκθεση παιδιών και έφηβων σε πράξεις με σεξουαλικό περιεχόμενο υποκινούμενες από ενήλικα, που συνήθως έχει σχέση φροντίδας ή οικειότητας με το παιδί και οι οποίες έχουν ως σκοπό την σεξουαλική διέγερση ή/και ικανοποίηση του ενήλικα

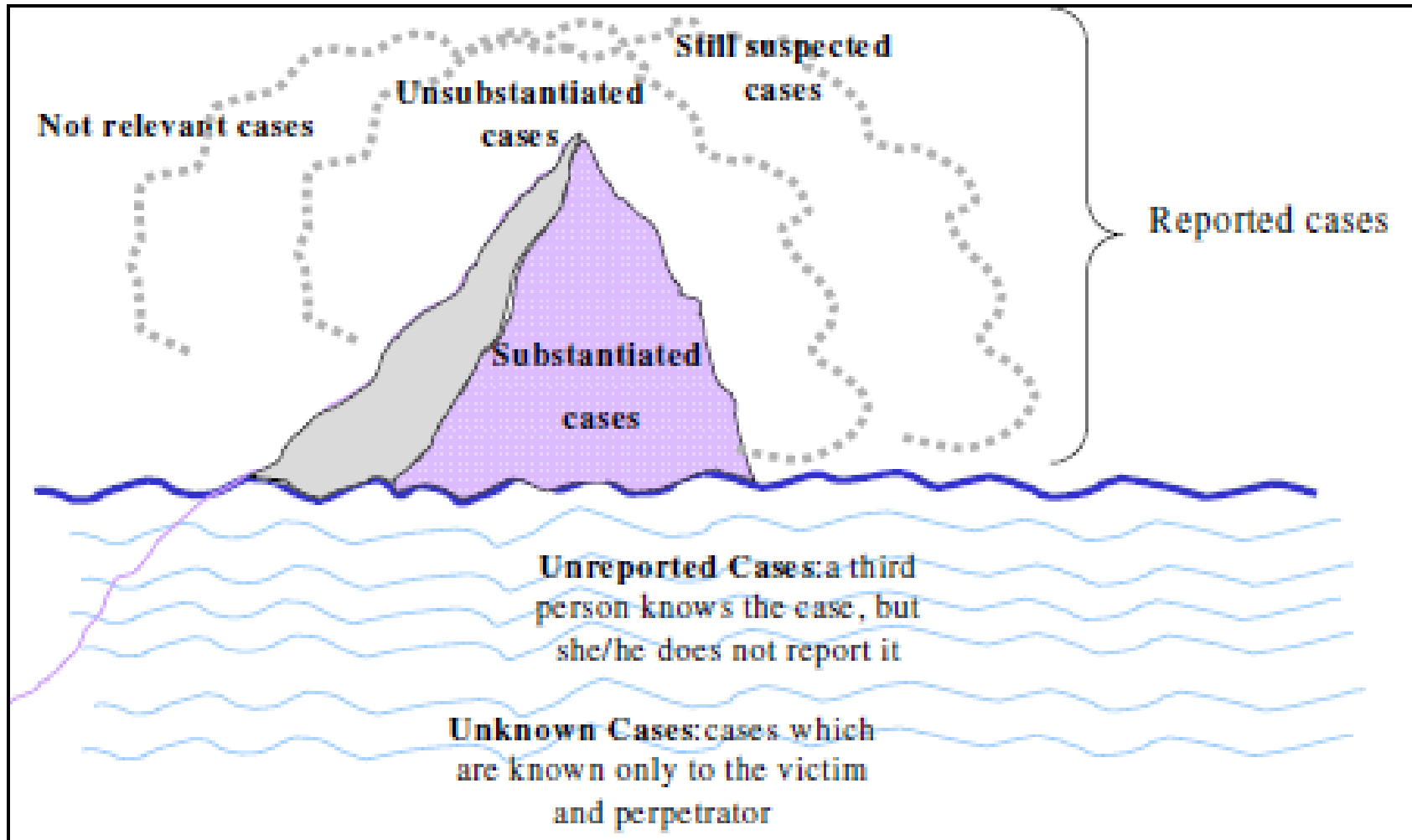
Χαρακτηριστικά ενδο-οικογενειακής σεξουαλικής παραβίασης ανηλίκων

- Σταθερή συχνότητα σε διαφορετικά πολιτισμικά και κοινωνικά περιβάλλοντα
- Σταθερή συχνότητα στο χρόνο
- Εμφάνιση και σε ανώτερα κοινωνικά, οικονομικά και μορφωτικά στρώματα
- Ένα τουλάχιστον τμήμα των θυτών είναι καλά ενταγμένοι κοινωνικά
- Τα θύματα συχνά «προστατεύουν» τους θύτες
- **Μεγαλύτερη συχνότητα σε δομές και υπηρεσίες που απευθύνονται σε παιδιά**

ΔΕΝ αποτελούν ούτε αναγκαστικά υποδηλώνουν Σεξουαλική Παράβαση

- Το φυσιολογικό ενδιαφέρον, η «περιέργεια» ή η ενασχόληση των παιδιών και των εφήβων με σεξουαλικά θέματα
- Οι φυσιολογικές εκδηλώσεις της σεξουαλικότητας των παιδιών και των έφηβων
- Το σεξουαλικό «παιγνίδι» των παιδιών ακόμα και όταν υπερβαίνει όρια που οφείλουν να τηρούνται
- Η οποιαδήποτε εκδήλωση τρυφερότητας από τα παιδιά προς ενήλικες ή από εκείνους απέναντι στα παιδιά

Το «Παγόβουνο» της κακοποίησης των παιδιών (CHILDONEUROPE, 2009)

Το Συμβούλιο της Ευρώπης και οι δράσεις του για την προστασία των παιδιών από την βία, την θυματοποίηση και την εκμετάλλευση

Το γενικότερο πάγιο πρόγραμμα του ΣΤΕ για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών

Building a Europe for and with Children

A Council of Europe programme for the promotion of Children's Rights and the protection of Children from violence

A Council of Europe Strategy for the Rights of the Child 2012-2015

"Growing with Children's Rights"

A Conference on the implementation of the Council of Europe Strategy for the Rights of the Child (2012-2015)

**Protection of Children
against Sexual Exploitation
and Sexual Abuse**

Publishing
Editions

Η Συνθήκη του Λανζαρότε και η Επιτροπή των Μελών

**Αρχικά υπογράφηκε στις
25.10.2007; Κατέστη ενεργός ως
Συνθήκη στις 01.07.2010**

**Μέχρι σήμερα έχει υπογραφεί από
47 χώρες και σε 34 από αυτές έχει
γίνει νόμος τους κράτους**

**Προβλεπόμενη από τα Άρθρα 39-
41 της Συνθήκης, η Επιτροπή
Λανζαρότε έχει γίνει σημαντικό
εργαλείο εφαρμογής της Συνθήκης**

Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse
CETS No. 201
Treaty open for signature by the member States, the non-member States which have participated in its elaboration and by the European Union, and for accession by other non member States

Opening for signature
Place: Strasbourg
Date: 25/10/2007

Entry into force
Condition: 10 ratifications including at least 2 member States of the Council of Europe
Date: 1/05/2010

Status as of: 11/11/2014

Member States of the Council of Europe	Signature	Ratification	Entry into force	Notes	R	D	A	T	C	D
Albania	17/11/2008	14/02/09	07/05/12					X		
Andorra	26/02/12	26/02/14	06/03/14		X			X		
Austria	26/02/10							X		
Azerbaijan	26/10/2007	26/02/11	06/03/11					X		
Belgium	16/11/2008							X		
Bosnia and Herzegovina	12/01/2011	14/11/2012	12/02/13					X		
Bulgaria	26/10/2007	14/11/2011	06/03/12		X			X		
Croatia	26/10/2007	21/02/11	07/03/12					X		
Cyprus	26/10/2007							X		
Czech Republic	11/01/2014							X		
Denmark	26/10/2007	14/11/2008	07/03/12		X		X	X		
Estonia	17/02/09							X		
Finland	26/10/2007	06/03/11	07/03/11					X		
France	26/10/2007	21/02/12	07/03/11		X	X		X		
Georgia	12/01/09	25/02/14	07/03/18		X					
Germany	26/10/2007							X		
Greece	26/10/2007	12/02/08	07/03/12					X		
Hungary	26/11/2013							X		
Iceland	02/02/08	25/02/12	07/03/12					X		
Ireland	26/10/2007							X		
Italy	17/11/2007	01/01/10	06/03/12					X		
Latvia	17/02/13	14/02/14	07/03/14		X			X		
Lithuania	16/11/2008							X		
Luxembourg	26/10/2007	06/03/12	06/03/12					X		
Malta	17/02/08	06/03/11	07/03/12					X		
Maldives	06/03/10	06/03/10	07/03/11					X		
Malta	26/10/2007	12/02/12	07/03/12					X	X	
Monaco	22/01/2008	21/02/14	02/03/18		X	X				
Montenegro	14/02/09	26/11/2010	02/03/11					X	X	
Netherlands	26/10/2007	12/02/12	07/03/12					X	X	
Norway	26/10/2007							X		
Poland	26/10/2007							X		
Portugal	26/10/2007	25/02/12	07/03/12					X		
Romania	26/10/2007	17/02/11	06/03/11					X		
Russia	11/02/12	06/03/13	07/03/13		X			X		
San Marino	26/10/2007	22/02/12	07/03/12					X		
Serbia	26/10/2007	26/10/12	07/03/12					X		
Slovakia	06/03/10							X		
Slovenia	26/10/2007	26/02/13	07/03/14		X	X	X			
Sweden	12/02/09	06/03/12	07/03/12					X	X	
Switzerland	26/10/2007	12/02/14	06/03/14		X			X		
The former Yugoslav Republic of Macedonia	26/10/2007	11/02/12	07/03/12					X		
Turkey	26/10/2007	21/02/11	06/03/12					X		
Ukraine	14/11/2007	27/02/12	07/03/12					X	X	
United Kingdom	06/03/10							X		

Non members of the Council of Europe

	Signature	Ratification	Entry into force	Notes	R	D	A	T	C	D
Canada										
Holy See										
Japan										
Madagascar										
Malawi										
Marshall Islands										
United States of America										

International Organizations

	Signature	Ratification	Entry into force	Notes	R	D	A	T	C	D
European Union										

Total number of signatures and ratifications: 34
Total number of ratifications/accessions: 34

Notes:
A: Accession; B: Signature without intervention as to ratification; C: Succession; D: Signature "ad referendum";
R: Reservations; D: Declarations; A: Authorisation; T: Territorial Application; C: Communication; D: Objection.

Source: Treaty Office on <http://conventions.coe.int> "D" Declaration

LC: 47 χώρες μέλη έχουν υπογράψει και σε 34 έχει γίνει νόμος μέχρι σήμερα:

Albania, Andorra, Austria, Belgium, Bosnia-Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Denmark, Finland, France, Georgia, Greece, Iceland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Republic of Moldova, Monaco, Montenegro, Netherlands, Portugal, Romania, Russian Federation, San Marino, Serbia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, "The former Yugoslav Republic of Macedonia", Turkey, Ukraine

Κύριοι άξονες της Συνθήκης του Λανζαρότε

■ Πρόληψη

■ Προστασία

■ Δίωξη

Πρόληψη (παράδειγματα)

- Καθιέρωση διαδικασιών για επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με παιδιά
- Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και ενημέρωση για τους κινδύνους της σεξουαλικής εκμετάλλευσης
- Ενθάρρυνση της εμπλοκής και του ιδιωτικού τομέα ιδιαίτερα στις τηλεπικοινωνίες, τον τουρισμό αλλά και τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
- Λήψη μέτρων για την ελαχιστοποίηση της πιθανότητας υποτροπών των δράστών σεξουαλικών εγκλημάτων κατά ανηλίκων

Προστασία (παραδείγματα)

- Υποχρέωση δήλωσης κρουσμάτων για την πρώιμο εντοπισμό τους
- Καθιέρωση ειδικών τηλεφωνικών ΣΟΣ γραμμών
- Θέσπιση μέτρων απομάκρυνσης δραστών ή και των παιδιών από επικίνδυνα περιβάλλοντα
- Φιλικές προς το παιδί διαδικασίες και μείωση της δευτερογενούς επαναθυματοποίησης των παιδιών - θυμάτων

Δίωξη (παραδείγματα)

- Εισαγωγή νέων νομικών εννοιών όπως:
 - Η ΣΕ.ΚΑ.: εμπλοκή ανηλίκων (κάτω των 18 ετών) σε σεξουαλικές δραστηριότητες δια μέσου βίας ή απειλής, εκμετάλλευσης θέσης εμπιστοσύνης του δράστη ή ιδιαίτερης ευδιαλυτότητας του παιδιού
 - Ενδοοικογενειακή ΣΕ.ΚΑ.
 - Πορνεία ανηλίκων και Παιδική πορνογραφία με ποινικοποίηση όλων των ενήμερων εμπλεκομένων
 - “grooming”
 - Παιδοφιλικός σεξο-τουρισμός
- Επέκταση της περιόδου νομικής έγγκλησης από της ενηλικίωσης του παιδιού – θύματος (και όχι από τα διεστώτα)

Μέθοδοι Εργασίες της Επιτροπής Λανζαρότε του ΣτΕ

- Εργαλεία: καμπάνιες, mainstreaming, δικτύωση (networking), επισκέψεις μελέτης, διάχυση «καλών πρακτικών», ανταλλαγή εμπειριών, διάχυση πληροφορόρησης, πειθώς, επιτήρηση και συνεχιζόμενη αναφορά επί των ζητημάτων
- Συνεργασία και συνέργια με άλλα τμήματα και δράσεις του ΣτΕ όπως το EPAS, η GRETA κ.λπ.
- Συμμαχία και συνέργιες με άλλους Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς θεσμούς και οργανισμούς όπως η Ε.Ε., ο Ο.Η.Ε., η UNICEF, ο Π.Ο.Υ. κ.ο.κ.

Πανευρωπαϊκή καμπάνια «Ένα στα Πέντε»

- to achieve further signature, ratification and implementation of the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse;
- to equip children, their families/carers and societies at large with the knowledge and tools to prevent and report sexual violence against children, thereby raising awareness of its extent.

Council of Europe campaign
to stop sexual violence
against children

one in five
un sur cinq

Campagne du **Conseil de l'Europe**
contre la violence sexuelle
à l'égard des enfants

www.coe.int/oneinfive

Child Abuse

COUNCIL
OF EUROPE

CONSEIL
DE L'EUROPE

Πέντε»: poster,
μπροσούρα σε 16
γλώσσες, TV spot,
website:
www.underwearrule.org

Κυπριακή
Εθνική Επιτροπή
UNESCO

Council of Europe **CONSEIL DE L'EUROPE**

Ορισμός κακοποίησης των παιδιών

Η κακοποίηση των παιδιών ορίζεται ως:
όλες οι μορφές:

- Σωματικής
- Συναισθηματικής
- Σεξουαλικής κακοποίησης
- Παραμέλησης ή αμελούς διαπαιδαγώγησης ή εμπορικής ή άλλης εκμετάλλευσης

που γίνονται στα πλαίσια **κάποιας σχέσης:**

Ευθύνης

Εμπιστοσύνης

Δύναμης με το παιδί

Με αποτέλεσμα την πραγματική ή δυνητική βλάβη στην **υγεία** του παιδιού, στην **επιβίωση**, στην **ανάπτυξη** ή στην **αξιοπρέπεια** του

(Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, 1999)

Σεξουαλική Κακοποίηση Παιδιών

- θεωρείται η συμμετοχή ή η έκθεση παιδιών και έφηβων σε πράξεις με σεξουαλικό περιεχόμενο υποκινούμενες από ενήλικα, που συνήθως έχει σχέση φροντίδας ή οικειότητας με το παιδί και οι οποίες έχουν ως σκοπό την σεξουαλική διέγερση ή/και ικανοποίηση του ενήλικα

- συμπεριλαμβάνονται

- σωματική επαφή (όπως ο βιασμός)
- χωρίς σωματική επαφή (όπως παρακολούθηση, λήψη φωτογραφιών)

Τύποι σεξουαλικής βίας

**Σεξουαλική
βία**

**Σεξουαλική βία
με άγγιγμα
(απτική-σωματική
επαφή)**

**Σεξουαλική βία
χωρίς άγγιγμα
(χωρίς σωματική
επαφή)**

Τι αποτελεί σεξουαλική βία;

Συμπεριφορές – πράξεις που περιλαμβάνουν
άγγιγμα του παιδιού:

- ☐ Φιλιά με ερωτική διάθεση
- ☐ Άγγιγμα των γεννητικών οργάνων του παιδιού
(περιοχή του μαγιό)
- ☐ Τριβή των γεννητικών οργάνων του θύτη πάνω στο
σώμα του παιδιού

Τι αποτελεί σεξουαλική βία;

Συμπεριφορές – πράξεις που περιλαμβάνουν άγγιγμα του παιδιού (συν.):

- ☐ Επαφή στόματος – γεννητικών οργάνων
- ☐ Παραβίαση με τη χρήση αντικειμένων ή σημείων του σώματος (π.χ. δάχτυλα)
- ☐ Υποχρέωση του παιδιού να αγγίζει τα γεννητικά όργανα ενηλίκου ή να συμμετάσχει σε σεξουαλικά παιχνίδια
- ☐ Σεξουαλική πράξη

Τι αποτελεί σεξουαλική βία;

Συμπεριφορές – πράξεις που δεν περιλαμβάνουν
άγγιγμα του παιδιού:

- ☐ Φωτογράφιση γεννητικών οργάνων παιδιού & χρησιμοποίηση παιδιού ως μοντέλου στην παραγωγή πορνογραφικού υλικού
- ☐ Επίδειξη των γεννητικών οργάνων ενήλικά στο παιδί
- ☐ Υποχρέωση παιδιού να παρακολουθήσει τον θύτη ενώ αυτός αυνανίζεται

Τι αποτελεί σεξουαλική βία;

Συμπεριφορές – πράξεις που δεν περιλαμβάνουν άγγιγμα του παιδιού (συν.):

- ☐ Υποχρέωση του παιδιού να αυνανιστεί
- ☐ Επίδειξη σε παιδιά πορνογραφικού υλικού
- ☐ Σχόλια σεξουαλικού περιεχομένου προς το παιδί είτε κατ' πρόσωπο, είτε γραπτά είτε μέσω τηλεφώνου ή του διαδικτύου
- ☐ Αποπλάνηση παιδιού μέσω του διαδικτύου
- ☐ Η προτροπή προς τα παιδιά για συμμετοχή σε σεξουαλική δραστηριότητα με άλλα παιδιά (αντίθετα με την δική τους βούληση και το επίπεδο ψυχοσεξουαλικής ανάπτυξής τους)

Σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων: μύθοι και πραγματικότητες

Child abuse

Απόψεις για τη σεξουαλική βία κατά των παιδιών...

Τι ισχύει τελικά;

Η σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών και εφήβων είναι ένα σπάνιο φαινόμενο.

Αλήθεια: Δεν είναι σπάνιο.

Μελέτες από όλο τον κόσμο αναδεικνύουν το μέγεθος του προβλήματος:

- Περίπου **1/5** παιδιά πέφτει θύμα κάποιας μορφής σεξουαλικής βίας ή κακοποίησης (Καμπάνια του Συμβουλίου της Ευρώπης «1 στα 5», 2011 και έρευνα BECAN στην Ελλάδα)

Τι ισχύει τελικά;

Τα παιδιά κακοποιούνται σεξουαλικά σχεδόν πάντα από αγνώστους.

Αλήθεια: Σε ποσοστό 85 % – 95 % → ο δράστης της σεξουαλικής κακοποίησης: πρόσωπο εμπιστοσύνης & γνώριμο στο θύμα

Το να μαθαίνετε στα παιδιά να προφυλάσσονται από τον **κίνδυνο των αγνώστων** δεν αρκεί και δεν αντιμετωπίζει την πραγματικότητα, σύμφωνα με την οποία τα περισσότερα παιδιά γνωρίζουν και εμπιστεύονται, αυτούς που τα κακοποιούν

Τι ισχύει τελικά;

Τα παιδιά σχεδόν πάντα κακοποιούνται σεξουαλικά από ενήλικες.

Αλήθεια: Οι έρευνες δείχνουν ότι περίπου το 1/3 των περιπτώσεων σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών πραγματοποιείται από άτομα που είναι κάτω των 18 ετών.

Τι ισχύει τελικά;

Η σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών μπορεί να συμβεί σε κάθε οικογένεια.

Αλήθεια: Τα παιδιά κάθε ηλικίας, φυλής, εθνικότητας και οικονομικής κατάστασης είναι ευάλωτα στη σεξουαλική κακοποίηση. Η σεξουαλική κακοποίηση «προσβάλλει» τα κορίτσια και τα αγόρια κάθε γειτονιάς, κοινότητας και χώρας σε όλο τον κόσμο.

Τι ισχύει τελικά;

Τα παιδιά που έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά δε θα συνέλθουν ποτέ από το τραύμα.

Αλήθεια: Πολλά παιδιά είναι αρκετά «ανθεκτικά» και ευπροσάρμοστα και με έναν συνδυασμό υποστήριξης από τους γονείς ή τους φροντιστές τους και αποτελεσματική συμβουλευτική στο πλαίσιο ψυχοθεραπείας μπορούν να επανακάμψουν από τέτοιες εμπειρίες.

Άλλα προβλήματα στην πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου

Child abuse

Δυσκολία γονέων και φροντιστών για συζήτηση με τα παιδιά αναφορικά με τη σεξουαλική βία

- Νεαρή ηλικία των παιδιών – φόβος μήπως τρομάξουν – ή μήπως δώσουν πολλές πληροφορίες για το σεξ
- Άβολη η θέση των γονέων και φροντιστών για τα σεξουαλικά θέματα και τη βία αντίστοιχα
- Πρόκειται για ένα θέμα που δεν πρόκειται να συμβεί στην οικογένειά τους, στον επαγγελματικό ή αθλητικό τους χώρο...
- Πολιτισμική άρνηση της κοινωνίας ν' αποδεχθεί ότι τα παιδιά κακοποιούνται σεξουαλικά

Χρησιμότητα προγραμμάτων ενημέρωσης και πρόληψης θυματοποίησης για παιδιά και γονείς

- Γονεϊκή εμπλοκή → πρόληψη
- Παρέμβαση σε σχετιζόμενα συστήματα (σχολείο – οικογένεια)
- Κίνδυνος ελλιπούς-ανεπαρκούς πληροφόρησης
- Πρακτικές αυτό-προστασίας
- Αλλαγή στάσεων αναφορικά με συζήτηση σεξουαλικών ζητημάτων:
- Πρόκληση → δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον όπου:
 - Τα θέματα ταμπού μπορούν να συζητούνται ανοιχτά
 - Ακριβείς πληροφορίες να είναι άμεσα διαθέσιμες (από μικρή ηλικία)

Γιατί τα παιδιά δεν αποκαλύπτουν;

- Η ηλικία
- Το φύλο του θύματος
- Η σχέση θύτη – θύματος
- Το πολιτισμικό πλαίσιο – η εθνικότητα του θύματος
- Ο φόβος για αντίποινα
- Το άγχος για την αντίδραση των γονέων
- Το συναίσθημα της συνενοχής και της ευθύνης

Αποκάλυψη του τραυματικού γεγονότος & φύλο

Ο σεξουαλικά κακοποιημένος ανήλικος σιωπά ...

- Δυσκολία αποδοχής ότι τα θύματα είναι αγόρια → κοινωνική κατασκευή του «ανδρισμού»
- Η έκφραση αδυναμίας, εξάρτησης και συναισθημάτων φόβου δεν είναι συμβατά με τον κοινωνικά κατασκευασμένο «ανδρισμό»
- Τα αγόρια «θα πρέπει» να:
 - προστατεύουν τον εαυτό τους
 - είναι δυνατά
 - μην παραπονιούνται
 - μην εκφράζουν φόβο

Πρακτικές οδηγίες για γονείς και φροντιστές

- Πείτε στο παιδί ότι σε περίπτωση που δεχτεί σεξουαλική βία **θα πρέπει να το πει στους γονείς ή σε άλλους έμπιστους ενήλικες**
- Ορίστε και σεβαστείτε τα όρια & τους κανόνες της οικογένειας ή της κοινότητας που εντάσσεται το παιδί
- Διδάξτε στα παιδιά ότι **μπορούν να λένε «όχι»**
- Τα παιδιά θα πρέπει να μάθουν να **εμπιστεύονται την εσωτερική τους φωνή**
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να **μιλούν μαζί σας για ερωτήματά σχετικά με σεξουαλικά θέματα**

Πρακτικές οδηγίες για γονείς και φροντιστές (συν.)

- Σκεφθείτε κάποια καλή στιγμή να συζητήσετε
 - Να είστε **μόνος/η** με το παιδί
 - Και οι δύο να έχετε **άνεση χρόνου**
 - Να **αισθάνεστε άνετα**
 - Οι συζητήσεις θα πρέπει να **επαναλαμβάνονται**
- **Ξεκινήστε** εσείς αυτή τη συζήτηση
- **Διαθέσιμοι & προσίτοι**
 - Θα πρέπει να γνωρίζουν ότι βρίσκεστε εκεί για να ακούσετε τις ανησυχίες ή τους προβληματισμούς τους
- Να είστε **πρότυπο** για τα παιδιά

Πρακτικές οδηγίες για γονείς και φροντιστές (συν.)

- **Εμπιστευτείτε το παιδί με άλλους ανθρώπους**
 - **αλλά προσδιορίστε το ρόλο του**
- **Προστατέψτε – υπερασπιστείτε τα όρια & αναλάβετε δράση, όταν αυτά παραβιάζονται**

Διαδίκτυο

- Αξία των προσωπικών δεδομένων (κινητό τηλέφωνο, διεύθυνση κατοικίας ή το σχολείο του παιδιού)
- «Διαδικτυακές γνωριμίες» → ταυτότητα εικονικών φίλων;
- Μην απαγορεύετε τη χρήση του Διαδικτύου
- Πείτε στο παιδί να μην απαντά ποτέ σε μηνύματα παρενόχλησης που λαμβάνει.
- Τονίστε στο παιδί ότι δεν πρέπει να κανονίζει συναντήσεις με άτομα που γνωρίζει μόνο μέσω Διαδικτύου.
- Γονείς → ενήμεροι για τις διαδικτυακές γνωριμίες των παιδιών τους (Πρόγραμμα Safer Internet – www.saferinternet.gr)

Τεχνάσματα που χρησιμοποιούν οι δράστες

Τα τεχνάσματα:

- «σαν κόρη του οφθαλμού μου»
- της βοήθειας
- της εξουσίας - των ειδικών προνομίων
- της απευαισθητοποίησης
- του επείγοντος
- της δουλειάς
- της εκδρομής
- της απειλής

«κόκκινες σημαίες»

Κάποιος που ...

- Επιχειρεί να έχει χρόνο μόνος με το παιδί σας ή με άλλα παιδιά
- Επιμένει να αγκαλιάζει, αγγίζει, φιλάει, γαργαλάει ή να κρατάει ένα παιδί
- Ενδιαφέρεται υπερβολικά για τη σεξουαλικότητα ενός παιδιού ή έφηβου
- Σχετίζεται εξαιρετικά καλά με τα παιδιά & περνά τον περισσότερο ελεύθερο χρόνο του με αυτά

«κόκκινες σημαίες»

- Έχει ελάχιστα ή καθόλου όρια και δε σέβεται τα όρια του ρόλου του στις σχέσεις του με τα παιδιά
- Κάποιος που αγοράζει ακριβά δώρα ή δίνει στα παιδιά λεφτά χωρίς λόγο
- Μπαίνει τακτικά σε παιδικές τουαλέτες ή στα αποδυτήρια
- Πηγαίνει σε πάρκα, παραλίες ή δημόσιους χώρους και φωτογραφίζει παιδιά

Σημάδια της σεξουαλικής βίας

- Ορισμένες από τις συμπεριφορές μπορεί να είναι:
 - μέρος της φυσιολογικής ανάπτυξης ενός παιδιού ή εφήβου
 - συνδέεται με άλλες καταστάσεις
- Όσο μεγαλύτερος αριθμός των σημαδιών & όσο πιο απότομη η έναρξή τους → Παρατηρήστε αλλαγές
- Απουσία σημαδιών ή συμπτωμάτων

Πιθανά σωματικά σημάδια

- Δυσκολία στο περπάτημα ή στο να κάθεται
- Μελανιές στο σώμα, σκισμένα ή ματωμένα ρούχα
- Πόνο ή ευαισθησία στις περιοχές των γεννητικών οργάνων ή του ορθού (π.χ. κατά την ούρηση)
- Σεξουαλικά μεταδιδόμενο νόσημα
- Εγκυμοσύνη

Πιθανά σημάδια σε συμπεριφορά

- Φόβο ή άρνηση να συναντήσει κάποιους ανθρώπους
- Ξαφνικές αλλαγές στη συμπεριφορά/διάθεση (όπως: οργή, φόβο, αγωνία, θυμό, κατάθλιψη & υπερβολικό κλάμα)
- Δραστική αλλαγή στη σχολική επίδοση
- Προβλήματα με τη διατροφή
- Διαταραχές στον ύπνο (συχνούς εφιάλτες)

Πιθανά σημάδια σε συμπεριφορά (συν.)

- Αποφεύγει το/α άγγιγμα/-τα
- Εμφανίζει σεξουαλικό ενδιαφέρον για μικρότερα παιδιά
- Έχει ανάρμοστη για την ηλικία του/της σεξουαλική συμπεριφορά
- Υιοθετεί συμπεριφορές προηγούμενων αναπτυξιακών σταδίων (όπως π.χ. βρεφική συμπεριφορά: πιπίλισμα δακτύλου, ενούρηση ή εγκόπριση)
- Ξαφνικά διαθέτει υπερβολικά χρήματα

Τι πρέπει να κάνετε σε περίπτωση αποκάλυψης κακοποίησης

- Μη θυμώσετε με το παιδί
- Προσπαθήστε να μην τον/την ενοχοποιήσετε
- Μην «ανακρίνετε» το παιδί
 - Μπορείτε να ρωτήσετε τι συνέβη; πότε & με ποιόν
(όχι το γιατί)
- Προσπαθήστε να μην τρομάξετε & να κρατήστε την
ψυχραιμία σας
 - Ακούστε προσεκτικά το παιδί σας

Τι πρέπει να κάνετε σε περίπτωση αποκάλυψης κακοποίησης

- Προσπαθήστε να μη βγάλετε βιαστικά συμπεράσματα
- Προσφέρετέ του ανακούφιση & καθησυχασμό
- Ζητείστε ιατρική εξέταση & ψυχολογική βοήθεια
- Θέμα εχεμύθειας & εμπιστευτικότητας επαγγελματιών ψυχικής υγείας
- Απευθυνθείτε στις αστυνομικές & δικαστικές αρχές

Σεξουαλική βία κατά των παιδιών και αθλητισμός: ιδιαίτερα προβλήματα και τρόποι αντιμετώπισης

Πως έγινε αντιληπτό το φαινόμενο...

- Πρώτα από όλα από σποραδικές αποκαλύψεις – τις περισσότερες φορές μετά από πολλά χρόνια – περιπτώσεων που αφορούσαν σημαντικούς και διάσημους αθλητές, ολυμπιονίκες κ.λπ. που έγραψαν βιβλία κ.λπ. για τις εμπειρίες τους
- Μετέπειτα ήρθε η συνειδητοποίηση πως το φαινόμενο δεν είναι και τόσο σποραδικό και αφορά και ενηλίκους δράστες σε θέση «ευθύνης, εμπιστοσύνης και δύναμης» ως προς τα θύματα αλλά και ανηλίκους μεταξύ τους
- Ιδιαίτερη μάλλον έκταση έχει το φαινόμενο στα πλέον «ανδροπρεπή» σπορ σχετιζόμενο με το άκρως προβληματικό πρότυπο ανδρισμού που μερικές φορές καλλιεργείται σε εκείνους τους κύκλους...

Προστασία των παιδιών από την σεξουαλική βία στον χώρο του αθλητισμού

- Θεσμοθέτηση τεχνικών κανόνων και διαδικασιών π.χ.:
 - Να παραβρίσκονται τουλάχιστον δυο του ιδίου φύλου στα αποδυτήρια
 - Να περιορίζεται η φυσική επαφή εκτός εγκύμνασης σε απολύτως απαραίτητα
 - Να υπάρχει σεβασμός στις επιθυμίες ή τις επιφυλάξεις των παιδιών σε θέματα αποδυτηρίων κ.λπ.
- Να ενημερώνονται τα παιδιά για τα ζητήματα αυτά και να παροτρύνονται να καταγγείλουν αν πέσει κάτι σχετικό στην αντίληψή τους (όχι στην άρνηση...)

Προστασία των παιδιών από την σεξουαλική βία στον χώρο του αθλητισμού

- Ορισμός υπευθύνων για την αξιολόγηση τυχόν αναφορών ή παραπόνων από τους ανήλικους
- Διαθεσιμότητα διαδικασιών υποβολής αναφορών ή παραπόνων από τα παιδιά (επώνυμα και ανώνυμα π.χ. κυτίο παραπόνων)
- Καθιέρωση συζήτησης αναφορών ή τέτοιων θεμάτων στις τακτικές συνεδριάσεις των διοικητικών οργάνων των σωματείων (ακόμα και αν πολλές φορές δεν υπάρχουν ζητήματα προς συζήτηση...)
- Εντοπισμός και έλεγχος του «υπερβάλλοντος ζήλου»

Πάνω από όλα όμως...

- Να μην ευνοείται ένα κλίμα τυφλής υποταγής στους ενήλικες αλλά να καλλιεργείται η εμπρόθετη και συνειδητή πειθαρχία και αυτοπειθαρχία
- Να μην καλλιεργείται η λογική της επιτυχίας «με οποιοδήποτε κόστος...»
- Να μην ευνοούνται οι αντιλήψεις του σοβινιστικού ανδρισμού που αντί να αποτρέπουν μάλλον ευοδώνουν τα φαινόμενα αυτά...
- Να δημιουργείται ένα περιβάλλον διαλόγου και διαφάνειας χωρίς «μυστικά και ψέματα» και «θύλακες» προσωπικής εμπιστοσύνης έξω από την ομάδα

Πρώτιστη αναγκαιότητα η αγωγή υγείας του γενικού πληθυσμού και η τροποποίηση των στάσεων και συμπεριφορών του

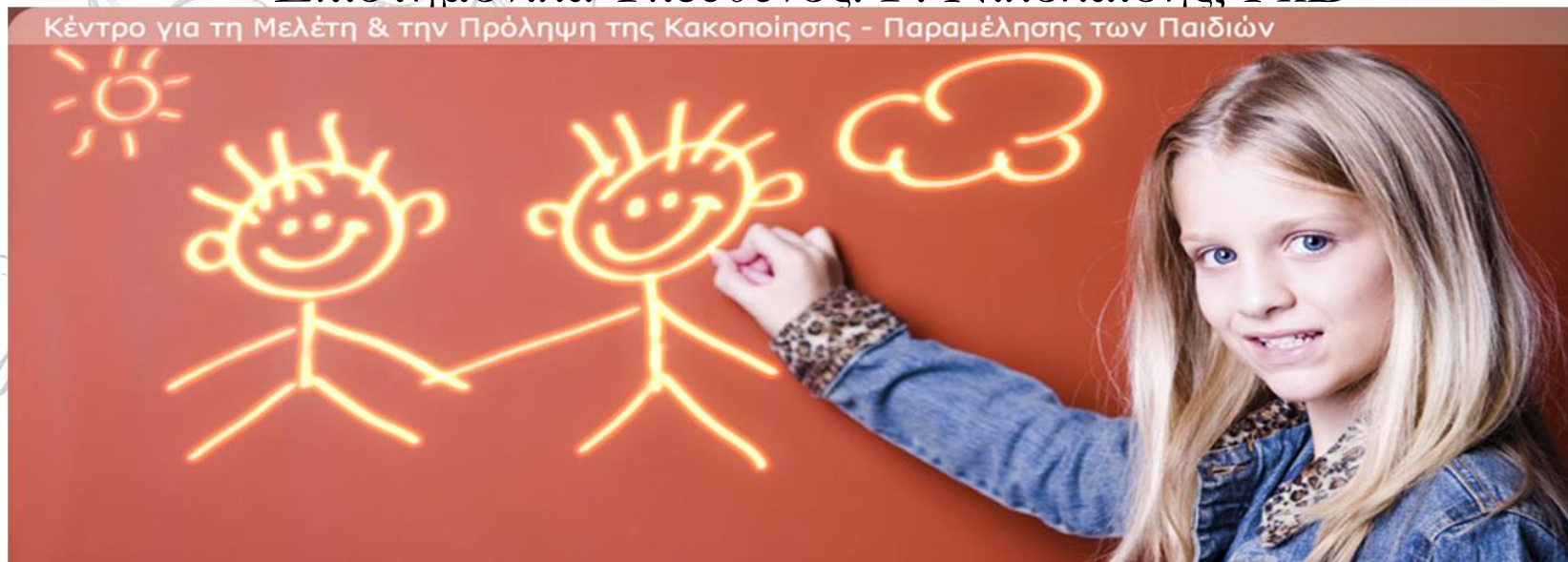
- Σε σχετικές έρευνες στον Καναδά και στις Η.Π.Α. το πρόβλημα της Σεξουαλικής Κακοποίησης των παιδιών αξιολογήθηκε από το γενικό πληθυσμό ως μείζον πρόβλημα δημόσιας υγείας με πολύ υψηλά ποσοστά (**άνω του 90%**) λίγο κάτω από την οδήγηση μετά από κατανάλωση αλκοόλ.
- Το ίδιο δείγμα πληθυσμού στην ερώτηση αν βρισκόταν αντιμέτωπο με ένα άνθρωπο που αποπειράται να οδηγήσει υπό την επήρεια αλκοόλ απάντησε **σε ποσοστό 90%** ότι θα προσπαθούσε να τον σταματήσει. Στην αντίστοιχη ερώτηση για την περίπτωση της Σεξουαλικής Κακοποίησης των παιδιών οι αντίστοιχες απαντήσεις ήταν **κάτω του 10%....**

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού

Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας

Επιστημονικά Υπεύθυνος: Γ. Νικολαΐδης, PhD

Κέντρο για τη Μελέτη & την Πρόληψη της Κακοποίησης - Παραμέλησης των Παιδιών

<http://www.ich-mhsw.gr/>

Ευχαριστώ πολύ!!!

Child abuse

